

Stane:

Za celo leto . . . . . K 30—
za pol leta . . . . . « 15—
za četrt leta . . . . . « 7-50
za 1 mesec . . . . . « 2-50

Posamezna številka 80 vin.

Uredništvo in upravništvo je v
Ptuj, Slovenski trg 3 (v starem
rotovžu), prilije, levo.

Rokopisi se ne vrnejo.

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Štev. 19

Ptuj, 9. maja 1920

II. letnik

V pojasnilo.

Ptujska mestni sosvet je na tozadevno prošnjo dovolil, da smejo igrati Nemci v gledališču igro „Revček Andrejček“ pod pogojem 1. da pripade ves dobiček mestnim ubogim, 2. kar je razumljivo samo po sebi, da se izvrši vsa prireditve brez najmanjših incidentov. Glasovali so zato vsi slovenski sosvetniki, a pri tem povdarili napram nemškemu sosvetnikom, da bi Nemci preje nam v Avstriji ne samo ne bili dovolili, temveč bi prosilce še kaznovali radi nesramnega nadlegovanja.

Nemški diletanti so baje kljub temu po neki izmed zadnjih gledaliških vaj nekako rogovilili po ulici. G. dr. Senčar je kot mestni gerent uvedel radi tega takoj preiskavo. Ko je dr. Tone zvedel za to rogoviljenje, je takoj interveniral pri imenovanem g. gerentu, da se prepove vprizoritev nemškega „Revčka Andrejčka“, ako se zlorablja naša velikodušnost in dobrosrčnost. G. gerent je obljubil to storiti, ako se izkaže krivda na strani nemških igralcev. Preiskava je še v teku. Dopisniku „Nove pravde“ sporočamo, da je dr. Tone imel pretrpeti kot gimnazijec, visokošolec, koncipijent in odvetnik ne samo politična, temveč tudi sodnijska pregajanja radi dejanj, izhajajočih iz narodnostnega radikalizma. Tudi danes ni manje radikalen. Drugo vprašanje pa je, ako je danes možato, pogumno, ali vsaj potrebno, da se postopa v konkretnih slučajih s tistim radikalizmom kot preje v Avstriji, ko smo se bojevali za svoj obstoj. Mi se strinjamo v tem oziru z oficijelnim

Nov šolski zakon.

Okr. šol. nadzornik Pavel Flerč.

(Nadaljevanje.)

Celotni šolski ustroj pa je bil tak, da krajni šolski ogleda pri šolskem nadzorstvu ni imel nobene moči in da predlog krajnih šolskih svetov ob razpisu služb ni moral biti merodajen. Bile so torej to neke pravice na papirju, ki v resnici niso imele nikake odločilne vrednosti; bile so ustvarjene le zato, da se je tembolj lahko zahtevalo: „Plačaj ti, ki imaš tudi pravice!“

To nenaravno razmerje je bilo največ krivo nasprotstva med šolo in med ljudstvom. Ljudstvo je vedelo, da ima le dolžnost plačevati za šolo, videlo je v tej dragi šoli učitelja in proti temu je obrnilo svojo jezo. Podrl se je šolski plot, potrl se se šipe na šolskih oknih, zob časa je oglodal in okrušil šolsko poslopje: vestni učitelj je silil na popravilo in reklo se je: „Občina, plačaj!“ Občina je slišala le tistega, ki je na to opozarjal, in ker je bilo časih treba šteti za taka popravila težke denarce, so ljudje zabavljali na učitelja. V šoli je bilo treba preskrbeti knjig, zvezkov in drugih potrebščin in zopet se je jeza občine, ki je morala to plačevati, razlila nad učitelja, češ, ako bi njega ne imeli, ne bi bilo treba tega in tega. Nasprotstvo med plačevalci in med šolo je bilo

stališčem JDS, izvajanji dr. Tavčarja in dr. Ravnikarja v „Slovenskem Narodu“, da je Jugoslavija, ki šteje 13 $\frac{1}{2}$ milijona prebivalcev, toliko močna država, da se sme brezdvomno lojalnim državljanom dovoliti nedolžno zabavo v prid ubogim v drugem jeziku. V tem trenutku, ko se pokaže senca neljalnosti v kateremkoli oziru, se seveda mora nategniti vajeti v interesu naroda in države. Res je, da priporočamo nemškemu sodržavljanom, da se pridružijo katerikoli izmed lojalnih obstoječih jugoslovenskih strank. Iz tega stališča bi bilo silno priporočljivo, če bi narodno socialna zveza absorbirala ne samo vse železničarje, ampak tudi vse komuniste sploh, ker bi se s tem odvrnile od države take nevarne krize, kot je bila poslednja. Mi smo tudi izrecno na stališču, da Nemci kot taki ne smejo tvoriti nikake politične samostojne jednote, temveč se morejo in smejo le pridružiti v zgorajšnjem smislu v katerikoli izmed obstoječih jugoslovenskih strank. Iz tega stališča, ki prezira malenkostna sovraštva ter ima pred sabo višje politične cilje, izhaja, da drugorodnih sodržavljanov ni za vsako ceno preganjati.

Vprašanje, če bo dr. Tone županoval, v to stvarno razmotrivanje sploh ne spada.

Sicer bi pa zato bilo pred vsem neobhodno potrebno, da bi hotel on sam sploh kandidirati.

Iz seje mestnega sosveta

Iz seje mestnega sosveta, katera se je vršila dne 26. aprila t. l. na mestnem magistratu v Ptuj.

vedno večje, trpela pa je šola, ki bi morala roditi blagoslov, a je rodila sovraštvo. To nenaravno razmerje, ki je na škodo šoli in njenemu delu, mora novi šolski zakon odstraniti. V njem mora biti točno določeno, da mora za vse narodno šolstvo v vsakem oziru skrbeti država, da mora iz davkov, iz katerih vzdržuje vse svoje naprave, vojaštvo, urade i. dr., vzdrževati v vsakem oziru tudi šolstvo. Državna skrb mora biti zidanje in popraviljanje šolskih poslopij, pripraviljanje šolskih potrebščin v zadostni izmeri za vse otroke, plačevanje učiteljstva in vse drugo. Kdor si lasti pravico, mora prevzeti tudi vse dolžnosti — to mora biti naša zahteva za šolski zakon.

III.

Ko smo tako določili, kdo naj skrbi za šolo, lahko razmotrivamo, kakšna naj bo šola, da bo ustrezala narodnim in državnim zahtevam in našim potrebam. To vprašanje bo reševalo narodno predstavništvo, kadar bo razpravljalo o šolskem zakonu in ga ustvarjalo. Naša naloga pa je že danes, da povemo temu predstavništvu, kakšno šolo si želimo in kakšna načela naj se upoštevajo pri sestavi novega zakona. O današnji šoli se toži, da preveč iz vsega uči, a mladega človeka premalo pripravi za praktično življenje. Tisti, ki živimo in delamo v šoli po sedanjih predpisih, vemo najbolje, da je ta očitek napram šoli res utemeljen. Naša ljudska šola je namreč urejena tako, da daje

Mestni sosvet je podaljšal uradniški menzi najemniški rok do 1. oktobra t. l. in je sklenil, da je vsako nadaljnje podaljšanje izključeno vsled velike stanovanjske bede.

Sosvetnik Alojzij Brenčič je vsled boleznih izstopil iz mestnega sosveta.

Vladni komisar je poročal, da se je mestni magistrat obrnil na deželno vladu, odnosno na dravsko divizijsko oblast glede oddaje barak za vporabo stanovanj in da je ostalo posredovanje brez uspeha, ker je dravska divizijska oblast odgovorila, da se je treba v tej zadevi obrniti na vojno ministrstvo.

Mestni sosvet je sklenil, da naj se vsacega kadilca, ki bi pušil v gledaliških prostorih bodisi na hodniku ali gardarobi, prijavi policijski oblasti, katera bode vsak tak prestopek najstrožje kaznovala.

Na dnevnem redu so bile tudi prošnje Franca Sužnika glede izvrševanja trgovine z deželnimi pridelki, Franca Brezovnika glede izvrševanja trgovine z mešanim blagom in deželnimi pridelki in Josipa Mordeja za izvrševanje trgovske agenture. Glede krajevne potrebe se je izrazil samo za Franca Brezovnika in ostali dve prošnji je odklonil.

V smislu prošnje stanovanjske komisije se je kreirala komisija za varstvo najemnikov v smislu § 12 naredbe ministrstva za pravosodje in socialno skrbstvo z dne 20. januarja 1918, štev. 21 drž. zak. V to komisijo so se volili sledeči gg. Predsednik okrajni sodnik in sodni predstojnik Dr. Anton Stuhec in člana davčni upravitelj Zorman in sosvetnik Steudte. Namestniki: namestnik predsednika Dr. Mile Jenko, sodnik v Ptuj in namestnik članov Jakob Arnuš, davčni upravitelj in učitelj Kajnih.

učencem od vsega nekaj, a od vsega premalo; to pa najbolj zato, ker 1. namesto za življenje, nekako pripravljajo vse otroke za višje šole in daje tako le širok temelj za nadaljno izobrazbo, 2. pa se konča njeno delo ravno v tistem hipu, ko bi bil otrok najspodobnejši za sprejemanje razširjene, praktične izobrazbe. Današnji šoli tedaj očitamo: 1. da ima premalo lastnega namena, 2. da se njeno delo prezgodaj zaključuje. Dolžnost šole napram narodu, kateremu je namenjena, pa bodi: da potom vzgoje, pouka in dela razvija otrokove duševne in telesne sile ter ga usposobi, da se na podlagi te pridobljene izobrazbe kot koristen narodov ud lahko udeležuje gospodarskega in prosvetnega narodnega delovanja. To se pravi: Šola mora 1. dati otroku dovolj znanja, da razumeva življenje in njegove potrebe, 2. ga mora navaditi, da zna to znanje uporabljati, 3. ga mora vzgojiti tako, da bo svoje znanje uporabljal narodu v korist. Kakšno naj bo to znanje, ne bo pripovedoval zakon; to bodo določili pozneje oni, ki naj jim šola služi, v prvi vrsti pa gospodarske in prosvetne zveze v narodu samem. Kako se naj ta obseg znanja podaja, je stvar notranje šolske ureditve, ki ji zakon in naredbe določajo smernice, kažipote; in prav tako spada v notranjo ureditev tretje vprašanje, vprašanje vzgoje. V smernicah, v kažipotih pa mora biti povedano in določeno, da se šolsko znanje podaja z vzgojo, s poukom in z delom.

(Konec sledi.)

Gospodarstvo.

Zveza kmetijskih podružnic za ptujski okraj pričakuje še od Slovenske kmetijske družbe v Ljubljani pol vagona galice. Vsi dotičniki, ki galice nimajo in je niso nikjer naročili, naj se zglasijo po 14 dneh na okrajnem zastopu pri zvezinem tajniku, da se jim ta galica dodeli, ako bo iz Ljubljane doposlana. Bila bi že tukaj, če bi ne bilo železniškega štrajka, sedaj pa je treba še čakati.

V četrtek, dne 27. majnika ob 8 uri zjutraj (po novem času) se vrši v Ptuj na sejmišču licencovanje in premiranje plemenskih bikov in bičkov od 6 mesecev starosti. Določene so visoke premije petih vrst. Plačajo se potni stroški. Kmetovalci — bikorejci, pripravite se že sedaj in priženite na dan premiranja, ki se še posebej razglasi, mnogo in lepih bikov plemenjakov na licencovanje in premiranje, ker je določeno mnogo premij.

Dopisi.

Vzroki železničarske stavke. Zanesljivega vzroka ni mogoče izvedeti, ker se voditelji izogibljejo odkritega razgovora z ljudmi, ki niso socijalni demokrati ali komunisti. Poročamo torej le toliko, kolikor smo izvedeli. Lani v jeseni je ministrstvo železnic z zastopniki socijalnih demokratov sklenilo pogodbo glede mezd in draginjskih doklad, ter glede delovnega časa. Za navadne delavce, ki se niso nič posebnega učili, je najnižja dnevna mezda 8.40 K v 1. letu, ki polagoma raste in v 29. letu doseže višino 22.40 K. K temu pride draginjska doklada dnevno 28 K za delavca samega in 2.80 za vsakega rodbinskega člana. Takozvani kvalificirani delavci, ki so se izučili kakšne obrti, vlakovodje itd., imajo v 1. letu dnevno mezdo 16.80 K in dosežejo po letih najvišjo mezdo 36.40 K na dan. Draginjska doklada je 33.60 za uslužbenca in 2.80 K za vsakega rodbinskega člana. Te plače so bile določene za 8-urni delavnik. Za vsako naduro (kar se dela več ko 8 ur na dan) se plača dvakrat toliko, kakor pride na eno uro 8-urnega delavnika; pri tem pa se všteje tudi draginjska doklada. Vlada se očitno ni zavedala dalekosežnosti teh določb. Dogodili so se neverjetni slučaji. N. pr. na tukajšnji postaji sta dva železničarja, ki snažita lokomotive in vozita pepel proč, če vlak stoji v postaji. Menjavata se v službi tako, da ima vsak 24 ur službo, potem pa je 24 ur prost, to dá na teden 84 ur službe. Ker pa je tedenski delovni čas 48 ur, ostane še 36 nadur, ki se plačajo tako, kakor 72 navadnih ur, torej dobi delavec vsak teden plačo in draginjsko doklado za 15 dni. Tako je ta delavec za mesec marec dobil okoli 3600 K. Za uradnike pa nadure ne veljajo in tako je n. pr. postajenačelnik dobil okoli 2000 K in najvišji med ptujskimi državnimi uradniki dobi z vsemi draginjskimi dokladami skupaj okoli 2600 K mesečno, a je moral do 28. leta študirati. Pri tem pa se mora vpoštovati, da železničarji dobivajo premog, sladkor, moko itd. iz svoje aprovizacije po znižanih cenah. Da bo stvar še bolj razumljiva, se mora vedeti, da zgoraj omenjeni čistilec lokomotiv ima v 24 urah službe pravega dela kake četrt ure pri vsakem vlaku, v celem dnevu pri 4 vlakih torej približno 1 uro. Sedanje ministrstvo je razveljavilo jesensko pogodbo in zato je baje izbruhnila železničarska stavka. Domneva pa se tudi, da so komunisti hoteli vpeljati vlado delavskih svetov po ruskem vzorcu. Prebivalstvo pa si naj samo napravi sodbo o upravičenosti železničarske stavke.

Stavka dela draginjo. To se razume samo po sebi. Če preneha dovoz blaga, se zmanjšajo zaloge in cene poskočijo. Z zastajanjem se blago pekvari in nastanejo stroški: cene rastejo. Poglejmo samo, koliko kmetie s Ptujскеga polja se vsak teden vozi z živili

v Maribor. Ko je stala železnica, se niso mogle peljati in ta živila niso prišla v Maribor. Škoda ima kmet, ki ne more prodati svojega pridelka, še večjo škodo pa trpi konsument v mestu. V Zagrebu je cena obedu, ki je pred stavko stal 25 K, takoj poskočila na 40—50 K! Na stotine ubogih ljudi se je gnetlo na kolodvorih, a se niso mogli odpeljati, toda stavkujočih ne gane beda revnih. Bogatašem in verižnikom seveda niso napekli, ti so plačali težke tisočake in se odpeljali z vozovi in avtomobili. Stroške bodo že zaračunali pri cenah svojih trgovskih predmetov.

Mladi verižniki. Prijatelj nošega lista nam piše: Pred nekaj dnevi sem slišal v neki ptujski gostilni razgovor treh mladih verižnikov. Govorili so nemški in so bili najbrže trgovski pomočniki. Prvi pravi, da ima kos „druka“, kakih 40 m in vpraša svoja tovariša, kje bi se to najlažje prodalo. Drugi pravi, da v Halozah, ter pristavi, da ima razne trake, katere hoče prodati na Spodnjem Ptujskem polju, tretji pa ima svilo, za katero so baje najboljši odjemalci v Slov. Goricah. Od kod so imeli ti trije blago? Ali je nedeljski počitek v trgovinah za to, da pomočniki lahko verižijo po kmetih? — K temu dodajemo: Prvič svarimo prebivalstvo, da ne kupuje blaga od neopravičenih prekupecev, četudi je navidezno dober kup. Ako je blago pravilno pridobljeno, ne more biti znatno ceneje nego v trgovini; ako je ukradeno, je kupec v nevarnosti, da ga mora brez odškodnine vrniti, če se pride tatvini na sled. S takšnim kupovanjem pod roko se draginja samo poviša: kajti trgovec, kateremu je bilo blago ukradeno, mora drugo blago dražje prodajati, da popravi izgubo. Nevarnost za kupca, da bo ogoljufan, je pri takem neopravičenem prodajalcu veliko večja, ker trgovec po poklicu mora strankam kolikor mogoče dobro postreči že zaradi dobrega glasu svoje trgovine, da ljudje zopet pridejo. Drugič pa pozivamo gospoda, ki je slišal ta razgovor, da dotične tiče prijavi policiji, ako jih pozna. Mi prinašamo notico kot znamenje sedanjega časa, vemo pa, da takšne notice brez imen nič ne zaležejo. Uspeh bo le, ako se vsak slučaj prijavi policiji ali žendarmeriji, ako vsi podpiramo oblasti v izsledovanju verižnikov.

Srbi odidejo, Nemci pridejo nazaj. Tako sta se razgovarjali v nedeljo na trgu dve ženski. Pristopil sem k njima in ju pomiril, da so to samo pobožne želje nemškutarjev, ki pa se ne bodo vresničile. Ena ženka je potem pripovedovala, da so ljudje govorili, da je dr. Korošec mrtev, da v 3 dneh Srbi odidejo in Nemci pridejo nazaj. Pridjala je: Čim manj kdo zna nemški, tembolj se poteguje za nemščino. Vprašala je, če so res železničarji zmagali s stavko. Tudi v tem oziru sem ji pojasnil, da nikdo ni zmagal. Voditelje so zaprli, drugi pa so se prostovoljno vrnili na delo. Po teh govoricah se vidi, kakšen uspeh so nekateri krogi pričakovali od komunističnega gibanja in železničarske stavke: Povrnitev nemške vlade.

Mestna godbena šola v Ptujju priredi koncert tega ali pa začetkom prihodnjega meseca velik koncert. Na sporedu bodo točke za otroški zbor, za moški in ženski zbor, klavirske in orkestralne točke, ter mešan zbor s spremljevanjem orkestra. Vsi dosednji p. n. sodelujoči se prosijo, da se marljivo vdeležujejo vseh vaj in pomagajo k dosegi kulturnega vspeha.

Vandalizem: V Ptujju obstoja neka družbica iz mladih nemčurskih frkolinov in gosk, ki menda nimajo družega dela, nego, da hodijo zvečer v mestni park prevračati stole in trgati cvetlice in kakor tudi uničevati javne nasade. Mislim, da bi bilo vsekakor potrebno, da bi se policija za to nekoliko pobrigala in dala tej družbici v slučaju nadaljevanja takega in enacega dela primeren, a vsekakor eksemplaričen pouk.

Dekliška meščanska šola priredi dne 13. in 16. majnika ob 17. uri v mestnem gledališču „Majniški raj“ s sledečim vsporedom: 1. Raj z loki. 2. Majniški raj (alegorična spevoigra z raji. 4. Slika Majniški večer. Cena sedežem: Lože v pritličju 60 K, lože v I.

Pogorelcem v Skorbi je dovolil mestni svet iste ugodnosti kakor svoječasnno pogorelcem v Novi vasi pri Sv. Marku, to je pol žagarine, polovico delavnih stroškov v mizarini in prosto mostnino.

Predsednik gospodarskega odseka Dr. Gosak je poročal pri seji, da je konferiral pri tuk. trgovcih, pekih, mesarjih itd. glede ustanovitve skupne aprovizacijske družbe, da se na ta način odpomore rastoči draginji. Ker pa ni gotovine, se mora ta naloga rešiti na drugačen način.

Nadalje se je sklenilo, da se bode prodal šivalni stroj, ki se nahaja v pralnici, na javni dražbi na glavnem trgu z vzklicno ceno 300 K. Javna dražba se bode pravočasno po običajnem potu razglasila.

Gospodarski odsek je izdelal projekt glede zvišanja plač tuk. delavcem, na podlagi katerega se je zvišala vsem delavcem v smislu spomenice delavcev.

Poročevalec Dr. Gosak poroča, da dobi mestna občina ptujska 2.000.000 K kontokorentni kredit v aprovizacijske svrhe. Zaprošiti treba je še dovoljenje ozir. za odobritev tega posojila pri deželni vladi v Ljubljani.

Z ozirom na velik obisk kopaljšča v letni sezoni se je sklenilo, da se postavi v kopaljšču še nekaj novih kabin.

Mestni svet je sklenil, da se naroči vsem hišnim posestnikom, da imajo isti dati čistiti izpred svojih hiš vsako soboto in vsak dan pred praznikom do polovice ceste. To je strogo nadzirati, ali bodo hišni posestniki to izvrševali.

Ker se vrši v kratkem času v tuk. mestu premovanje plemenske živine, se je nakazalo v to svrhu 100 K kot prispevek k nagradam.

Personalne zadeve:

Mestnemu stavbeniku Antonu Treo se dovoljuje sodelovanje pri prvi jugoslovanski stavbinski družbi v Ptujju, v kolikor dopuščajo službene razmere.

Skladiščniku Štefanu Rodošku se prizna za razne stranske posle renumeracija 260 K mesečno.

Konjederu Winklerju se prizna nagrada po 80 K.

Seja se je zaključila ob 20. uri.

Iz seje mestnega šolskega sveta

dne 24. aprila 1920.

Otroški vrtec zanaprej ne spada več pod mestni šolski svet, imenuje se „Dečja stanica“ in je podrejen neposredno oblastnemu uradu zaščite dece v Ljubljani. Glede nemške ljudske šole se sklone, da se pusti po razmerju števila otrok. Med slučajnostmi se je razpravljalo o neopravičenih šolskih zamudah; redki slučaji so posledica obupnih rodbinskih razmer. Takšni otroci se naj sodnijsko odvezamejo starišem in spravijo v dobre roke, dokler še niso popolnoma pokvarjeni. Nujno potrebno je, da se na mestnih šolahuredi razdelitev juhe za revne otroke. To bo privabilo tudi zanikernejše otroke v šolo. Pričakujemo, da se bodo ptujске dame zavzele za to stvar. Veliko skrb delajo mestni občini šolski prostori. V prihodnjem šolskem letu bomo imeli dve šoli več, kakor jih je bilo pred vojno: novo deško meščansko in nemško ljudsko šolo. Razen tega je naval v gimnazijo tolik, da je sedanje poslopje premajhno, ker ima samo 8 razrednih sob, gimnazija pa ima že letos 9 razredov in prihodnje šolsko leto jih je pričakovati 10. Vprašanje prostorov za vse šole v Ptujju je takoj ugodno rešeno, če vojaštvo občini prepusti mestno vojašnico za gradom. Poveljstvo ptujске posadke je izjavilo, da mestne vojašnice ne potrebuje. Posredovalo se je pri komandi Dravske divizije v Ljubljani, ki pa nam je naznanila, da v teh vprašanjih odločuje vojno ministrstvo v Beogradu. Sklene se, da se storijo potrebni koraki v Beogradu; priporoča se tudi sklicanje javne skupščine, ki naj vladi jasno pokaže tozadevno željo prebivalstva.

nadstr. 48 K, sedeži v parterju 12 K (prve 4 vrste) ostale vrste 8 K, sedeži na balkonu 6 K, galerija 1. vrsta 6 K, ostale vrste 4 K, stojišče 2 K. Razprodaja pri g. Kocmut. Čisti dobiček prve predstave se bo uporabil v prid Jugoslovanske akademske omladine, druge predstave v prid šolarske knjižnice dekl. mešč. šole. Ker se rabi za „Majniški raj“ veliko zelenja in cvetic, se prosijo vrtnarji in posestniki vrtov, da blagovolijo darovati zelenja in cvetja (tudi najnavadnejše se hvaležno sprejme), ter ga poslati v sredo, ozir. v soboto dopoldan v Mladiko (I. nadstropje.) Ravnateljstvo dekl. mešč. šole.

Kako sodijo ljudje po noči o komunizmu. Človek je po telesu podoben živali in nabere se včasih v njem hude krvi toliko, da ji mora dati kako duška. Zdivja torej in postane, kakor pravijo, v tem še hujski od živali. Tudi sedanji komunistični evangelij je razburil v mnogo ljudeh njihovo kri in ni se čuditi, če se je nekdo take hude krvi čutil poklicanega, širiti vserešilni komunizem tudi med mirnimi meščani malega mesta. Ali skupil jo je. Mislil je najbrž, da so ljudje po noči bolj dovzetni za novi nauk. Razlagal je svoje nauke obširno in temeljito. Ko so morali oditi na ulico, so se pa pokazale posledice njegovega nauka. Palice in pesti so začele komunistično padati. Pa dotični menda niso pravično in enako delili svojih dobrin, kakor morda zahteva komunizem, in tako se je zgodilo, da je duševni oče in zagovornik komunizma dobil največ teh dobrin. Dobil jih je pre toliko, da bo potreboval več dni, da jih prebavi. Tako je imel doma najlepšo priliko, da premišlja o dejanskih posledicah nove vere, ker jih je bridko občutil na sebi, kakor so morali neprosto-voljno o njih premišljati zapeljane žrtve železničarskega štrajka.

Elektrika iz Fala. Kakor se je sklenilo dne 12. aprila na prvem zborovanju pripravljalnega odbora za dobavo električnega toka iz Fala, vabi pripravljalni odbor mesta Ptuj vsa interesirana mesta, trge, občine in okrajne zastope, da pošlje vsaka po enega ali dva delegata dne 20. maja 1920 na drugo zborovanje glede dobave električne moči iz Fale. Dospeli so dosedaj že nekateri proračuni za predela in treba se nam je tedaj odločiti, kateri tvrdki bomo oddali delo za sestavitev natančnega proračuna, za napeljava električnih vodov iz Maribora naprej. Opozarjamo, da došli proračuni niso visoki, tako, da bomo res lahko enega izmed dospelih proračunov sprejeli, in bomo kvoto spo. razumno na posamezne interesente pri tej seji razdelili. Obenem bode treba tudi voliti širši pripravljalni odbor, ki bode sestavljen iz vsaj enega zastopnika iz vsakega večjega mesta, trga, občine, ali okrajnega zastopa. Ravno dne 20. maja hočemo potem tudi voliti ožji odbor, ki bode sestavljen iz 8 članov in izmed teh hočemo prevzeti tudi vsaj enega ali dva strokovnjaka, inženerja iz električne stroke. Zato podpisani pripravljalni odbor ponovno vabi, da vsi interesenti, to je vsa mesta, trgi, občine in okrajni zastopi pošljejo vsaj po enega delegata, kakor je bilo na seji 12. aprila sklenjeno. Zborovanje se bode vršilo zopet v Ptuj v dvorani mestne hiše, II. nadstropje in bo začetek ob 10. uri predpoldne. Pripravljalni odbor. — Pripravljalni odbor vabi sledeče glavne interesente: Okrajni zastop Maribor. St. Janž na Dravskem polju, Spodnja Polskava, trg Ptujška gora, Račje, Slovenska Bistrica, Konjice, Zreče, okrajni zastop Ptuj, Moškanjci, mesto Ormož, okrajni zastop Ormož, trg Središče, Vinica, Čakovec, poverjenišvo za Medjimurje, paromlin Čakovec, mesto Varaždin, Županija varaždinska, mesto Doljna Lendava, Ljutomer, okrajni zastop ljutomerski, trg Gor. Radgona, mesto Murska Sobota, poverjenišvo Prekmurja.

Breg pri Ptuj. Ker so vsled odloka okrajnega glavarstva v Ptuj živinski sejmi v Ptujskem okraju zopet dovoljeni, se bodo vršili tudi na Bregu pri Ptuj živinski sejmi in sicer se bo vršil prvi sejem v pondeljek dne 10. maja 1920, to je kakor po navadi

drugi pondeljek v mesecu maju. Prihodnji sejmi se bodo vršili na Bregu: v pondeljek, dne 7. junija, v torek, dne 13. julija, v četrtek, dne 26. avgusta in v pondeljek, dne 13. septembra t. l.

Breg pri Ptuj. Vodjo Internacionalne (Rudeče garde) Janeza Podgorška, mizarja na Bregu, kateri se je ob štrajku železničarjev veliko trudil z agitacijo za generalni štrajk, ter celo tukajšnjim trgovcem zapovedoval, naj zaprejo trgovine kot simpatični štrajk, če imajo človeško sočutje (Sympathie-Streik, der Menschengefühl hat), se ga je dalo pod ključ. — Danes dne 3. maja pa so zaprli enega njegovih najboljših pristašev Janeza Žlahtič-a, mizarja in posestnika vile na Zgornjem Bregu, pri katerem se je našlo več vojaškega orožja, ter nakradenega blaga, katero je bilo pri tukajšnjih večjih posestnikih pokradeno, toliko, da so ga z vozovi odvažali.

Požar v Forminu. Dne 20. t. m. po noči izbruhnil je v hlevu posestnika Petra Plohla v Forminu ogenj. Zgorelo je hišno in gospodarsko poslopje, ves živež, mnogo obleke, nekaj pohištva, gospodarsko orodje, krma in 6000 kron denarja. Škoda se ceni približno na 30.000 kron. Zavarovano pa je bilo za 2000 kron. Vzrok požara se še ni dognal.

Gozdni požar pri Sv. Lovrencu na Dr. polju. Dne 9. t. m. proti večeru nastal je tik železniške proge blizu postaje Sv. Lovrenc na dr. p. v borovem gozdu posestnika Franca Krošla v Župeči vasi požar, ki se je vsled vetra brzo tudi na sosedne gozde razširil. Zgorelo je približno 140 m² gozda. Škoda znaša okrog 5500 kron. Ogenj je nastal vsled izbruha isker iz železniškega stroja.

Književnost.

Dr. Štefan Sagadin. Naš sadašnji ustavni položaj. Zbirko političnih, gospodarskih in socialnih spisov IV. zvezek. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani 1920. V dobi, ko se pripravljamo za volitev v konstituanto, ki naj končno veljavno uredi našo državo, je največje važnosti, da vemo, kako pravzaprav je prišlo do ustanovitve Jugoslavije, kakšna je njena dosedanja začasna ustava in uprava, pa tudi kakšna vprašanja bo morala reševati konstituanta. Vsa ta vprašanja mora poznati vsak jugoslovanski politik, jurist, pa tudi vsak inteligent sploh. Dr. Sagadin, načelnik v ministerstvu za konstituanto, nas z vsemi temi vprašanji in dejstvi seznanja na način, ki je na eni strani znanstveno utemeljen, na drugi pa razumljiv in zanimiv za vsakega lajka. Najprej govori o zgodovini in pravnem značaju ujedinjenja, potem o pravnem značaju naše države in njenem ustavnem položaju, o pravnem postopanju v državi po ujedinjenju, o današnji organizaciji uprave, o racionalnih osnovah za začasno ureditev naše upravne organizacije in o glavnih problemih konstituante. V dodatku objavlja pisatelj še krfsko deklaracijo, ženevski pakt in pariško resolucijo. Brošura je pisana v lahko razumljivi srbo-hrvaščini. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Razno.

Cigani — konjski tatovi. Dne 30. marca je peljal iz Čakovca proti Murskemu Središču voz, v katerem sta bila vprežena dva konja. Ko so cigani opazili orožnike, so se spustili v beg. Ker pa jim je bila orožniška patrolja vedno bolj za petami, so pustili voz in oba konja na cedilu in pobegnili v hosto. Dognalo se je, da so konje ukradli v Veliki Gorici pri Zagrebu in je oškodovani Jurij Nikolič tudi takoj spoznal svojega konja, dočim se za drugega ne ve, komu pripada. Obstojta pa utemeljen sum, da je bil ukraden tudi ta.

Kako dolgo žive rastline in drevesa? Neki ameriški list poroča, da žive najkrajši čas ja-

blane, od katerih žive nekatere vrste samo do 40 let, dočim živi bršljan do 450 let, javor 500, breza 600, pomeranča 620, cipresa do 800, platana in lipa do 1000, jelka 1200, hrast 1500 let. Cedra raste tudi do 2000 let. V Kaliforniji v Ameriki pa so drevesa, ki so stara celo 5000 let.

Izročitev civilnih oblek padlih vojakov njih dedičem. Vsem županstvom se je razposlala tale okrožnica: Da se pospeši izročitev civilnih oblek padlih vojakov njih dedičem, naj predlože županstva po političnih okrajnih oblastvih vojaški intendanci za Slovenijo najkasneje do dne 15. maja 1920 seznamek vseh tistih vojakov, ki so padli v vojni ali so kot pogrešani proglašeni za mrtve, pa so bili svojo civilno obleko oddali bivši avstro-ogrski vojaški upravi. Predložiti je ločeno seznamke onih, ki so oddali obleko pri kakem kadru v Ljubljani, oziroma v Mariboru, Celju ali v kraju izven Jugoslavije. V teh seznamkih naj bodo tile razpredelki: 1. Ime in priimek, 2. rojstno in naborno leto, 3. domovna občina, 5. čas odhoda k vojakom, 6. vojaški oddelek, h kateremu je dotičnik odšel (polk in četa) 7. opomba. V opombi uaj se zlasti navede, ali so dediči že prosili za vrnitev obleke, kam so prošnjo naslovili in ali so morda obleko, oziroma odškodnino že prejeli. Vojaška intendantca za Slovenijo bo, čim prejme seznamke, poslala vse obleke, ki jih bo mogoče najti, pristojnim županstvom, da jih porazdele med upravičence. Leti se opozarjajo, da je brez zmisla, ako bi osebno prihali k intendanci, ker se bo oddajala obleka načeloma le po pristojnih županstvih.

38 milijonov otrok se rodi vsako leto na svetu. Tako vsaj so izračunali francoski učenjaki. Torej vsako sekundo eden ali dva.

Naše Doba. V naši novi državi je treba narodno prosveto čimbolj razširiti. To uvidevajo vodilni krogi, ki jim je za narodno kulturo. Na Hrvaškem se je večina kulturnih društev združila v „Prosvjetni Savez“, ker pričakujejo v organiziranem delu večjih uspehov. Začasno njihovo glasilo je Naše Doba, ki izhaja v Varaždinu in stane letno 30 K. Iz njega se lahko poučimo o pomenu in potrebi narodne izobrazbe.

Kartografski zavod G. Freytag & Berndt na Dunaju je izdal nov zemljevid Avstrijske republike, vpoštevaje določbe pariške mirovne konference. Zemljevid obsega na jugu tudi naše kraje. Sega do Trsta, Loža, Jaske, Zagreba, Belovara. Ker je napravljen v merilu 1:600.000, se vidijo jasno naše severne meje, naše Prekmurje in Medjimurje z bližnjim Hrvatskim, posebe je zaznamovan glasovalni pas A in B na Koroškem. Krajevna imena naše Slovenije so večinoma nemška, kakor je bilo to navada v prejšnji državi. Želeli bi, da bi se tudi Nemci polagoma seznanili z našimi pravimi slovenskimi imeni. Zemljevid stane 24 K.

Ljubezniv soprog. Žena: „Oh, ali si že zopet pijan?“ Mož: „Nikakor se ne jezi, saj to delam samo iz ljubezni do tebe; če sem pijan, te namreč dvakrat vidim.“

Lovska. Prvi lovec: „Moj pes je tako razumen, da takoj priteče, če ga pokličem.“ Drugi lovec: „Kaj to! Moj, moj, ta je šele razumen! Če mu rečem: Al' greš al' ne, pa gre al' ne.“

Listnica uredništva.

Dopisnike, katerih dopisi niso objavljeni v tej številki, vljudno prosimo potrpljenja. Pride prihodnjič. Uredništvo.

Dvoje harmonike

na tri vrste takoj proda **ADOLF POLAK,** krojač, Dražence šte. 63.

Prva natakara

zmožna in zanesljiva, se takoj sprejme. Vprašajte v **PTUJU, SLOVENSKI TRG ŠTEV. 6.**

Ekspozitura Ljubljanske kreditne banke v Ptuj.

Delniška glavica in rezerve okroglo K 50,000.000.—

CENTRALA V LJUBLJANI.

Podružnice v Splitu, Celovecu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in v Borovljah.

Obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun s 3½% brez odpovedi, proti 3 mesečni odpovedi s 3¼% čistih.

☒ Daje trgovske in aprovizijske kredite. ☒
☒ Izvršuje vse bančne transakcije. ☒

Proti: Sladkorni bolezni, bolezni jeter in ledvic, oteklini želodca in čreves, kroničnemu katarju želodca in čreves, žolčnemu kamenu, hemoroidem in bolezni mehurja, putiki in debelosti, je najboljše sredstvo naravno zdravilna voda „Rogaška Slatina.“

Rogaška Slatina

največje in najmodernejšo zdravilišče v Jugoslaviji. — Hydroterapija, elektroterapija, inhalatorij, gimnastika za zdravljenje, kopelji z otihičkovno kislino, solne, smrečne, parne, zračne, solne kopeli in kopeji z vročim zrakom. — Vojaška godba (42 mož med istimi absolvirani koservatoristi.) — Za vsakovrstne zabave je skrbjeno, kakor v največjih svetovnih zdraviliščih. (Umetniški koncerti, tombole, plesni venčki, gledališke predstave, kino, izleti i. t. d.)

Sezija od 1. maja do 15. oktobra.
Ravnateljstvo.

Med. univ. Dr. Rado Schober se je vrnil in ordinira zopet Prešernova ul. 16.

Proštija Ptuj išče pridno deklo za domača delo. Plača po dogovoru. Oglasi pri oskrbniku.

KOLARJA z lastnim orodjem sprejme Grajščina TURNIŠ pri PTUJU.

☒ **Občinski urad** ☒
PTUJSKA GORA
naznani, da se letošnjo leto vršijo živaljski in konjski sejmi dne 15. maja, 2. julija in 14. avgusta.
Župan: HORVAT.

Proda se

ena mlinska garnitura, pripravna za vodo ali vitelj, sestojeca iz 1 para kamenja 92/21 cm, obod, grod za zrnje, zaboj za moko, železne vretenice in enaka kolesa. Kje, pove upravništvo lista.

Prodajalnica

z razloženim oknom brez stranskega prostora, za katero se visoka najemna plača, se nujno išče. Ugodne ponudbe pod „Prodajalnica“ 3000 na upravo „Ptujskega lista.“

Lepo novo pohištvo iz macesnovega lesa in **KUHINJSKA PRIPRAVA** se takoj proda v Ptuj, Prešernova ulica št. 12.

VINA

različne vrste leta 1919 približno 120 hl se bodo dne 15. maja ob 10. uri zjutraj potom javne dražbe v Turskem vrhu (od Ptuja 18 km oddaljeno in sicer čez Zaverče) prodajala. Plača se takoj pri kupu polovico v gotovini, ostalo pri prevzetju vina. Posoda se ne dostavi.

Upraviteljstvo štajerske hranilnice
v **PODLEHNIKU** pri PTUJU.

==== OGLAS ODPRAVE „JADRAN“ MARIBOR. ====

samo po vagonih, dobavlja takoj:

U— IN IZVOZNA TVDRKA

FERDO SERT, MARIBOR

KOROŠKA CESTA 21.

BRZOJAVI: SERT, MARIBOR. — TELEF. 265.

SOL

Univerzalno čistilo krvi (prah) se dobiva v lekarni „pri Zamorcu“ Ph. Mr. RUDOLF MOLITOR v Ptuj.

Vsakovrstni čevlji, dobro in lično izdelani, čevljarke potrebščine, raznovrstno drobno ali galanterijsko blago, različni okraski, kakor vsi v papirno stroko spadajoči predmeti, dobe se vedno po primerni ceni v trgovini J. N. Peteršič v Ptuj.

Kupim

par mladih volekov in prodam vino lastnega pridelka letnik 1918 in 1919 (Haložan). **KAROL KASPER, PTUJ.**

Delniška pivovarna v Laškem sprejme več izurjenih **SODARJEV**, take, ki so izurjeni pri cepljenju doge.

C-klarinet I. vrste, dobro ohranjen, se proda. V račun bi se vzel tudi „Flügelhorn.“ Naslov pove uprava lista.

CARRARA MARMORJA

prvovrstnega je došlo več vagonov. Raznovrstna naročila mnogobrojnih spomenikov, plošč za pohištvo itd. sprejema

Kamnoseška družba Celje.

Miši - podgane - stenice - ščurki

in vsa golazen mora poginiti, ako porabljate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 10—, za podgane in miši K 10—, za ščurke 10 K; posebno močna vrsta K 20— posebno močna tinktura za stenice 10 K; uničevalec moljev 10 K; prašek proti ušem v obleki in perilu, proti ušem pri perutnini 6 in 10 K; prašek proti mrčesu 6 in 12 K; mazilo proti ušem pri ljudeh 5 in 10 K; mazilo za uši pri živini 6 in 10 K; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) K 10—, prašek proti mravljam 10 K, mazilo proti garjam 10 K.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 112, Petrinjska ulica 3.

POSESTVO

blizu velike ceste, obstoji iz 4 oralov zemlje, z gospodarskimi poslopji, z lepim velikim sadonosnikom, sposobno za vsako obrt, proda Juri Cimerman, Popovce št. 3, p. Sele pri Ptuj.